

1 Ką praktikoje reiškia sąvokos „išlaikymas“ ir „išlaikymo pareiga“? Kokie asmenys turi mokėti išlaikymo išmoką kitam asmeniui?

Paprastai prievolė išlaikyti vienam kitą vykdo tiesiosios linijos giminaičiai:

– tėvas (motina) turi prievolę išlaikyti vaiką, o vaikas turi prievolę išlaikyti tėvą (motiną);

– jeigu teisė į išlaikymą turintis vaikas neturi vieno iš tėvų, kuris yra įpareigotas mokėti išlaikymą, jo išlaikymo prievolė perleidžiama tolimesniems giminaičiams;

– jeigu teisė į išlaikymą turintis asmuo neturi vaikų, tolimesni tiesiosios žemutinės linijos giminaičiai turi prievolę jį išlaikyti (Civilinio kodekso 4:196 straipsnio 1–4 dalys).

Nepilnamečius, neturinčius tiesiosios linijos giminaičio, kuris gali būti įpareigotas mokėti išlaikymą, turi remti jų vyresnis brolis ar sesuo, jeigu šis (ši) gali įvykdyti išlaikymo prievolę nesukeldamas (-a) pavojaus savo gebėjimui išlaikyti save, savo sutuoktinį ar kartu gyvenantį partnerį ir jo išlaikomus tiesiosios linijos giminaičius (Civilinio kodekso 4:197 straipsnis).

Kartu gyvenantys sutuoktiniai yra įpareigoti remti jų namų ūkyje gyvenančius kito sutuoktinio išlaikomus nepilnamečius vaikus (povaikius), kurie į namų ūkį kartu su kitu sutuoktiniu atsikraustė paramą teikiančio sutuoktinio sutikimu (Civilinio kodekso 4:198 straipsnio 1 dalis).

Povaikiai turi prievolę išlaikyti savo patėvį (pamotę), kuriam (-iai) reikia paramos, jeigu patėvis (pamotė) ilgą laiką juos išlaikė (Civilinio kodekso 4:199 straipsnio 1 dalis).

Šeimoje augantys vaikai turi prievolę išlaikyti asmenį, kuris juos ilgą laiką prižiūrėjo savo namų ūkyje nereikalaujamas pinigines kompensacijos ir kuris nėra vaiko biologinis tėvas (motina), įtėvis (įmotė) arba patėvis (pamotė) (globojantis tėvas (motina)) (Civilinio kodekso 4:199 straipsnio 2 dalis).

Sutuoktinis išlaikymo išmokos iš kito sutuoktinio gali reikalauti patvirtinus gyvenimą skyrium arba nutraukus santuoką, jeigu sutuoktinis ne dėl savo kaltės negali savęs išlaikyti (Civilinio kodekso 4:29 straipsnio 1 dalis).

Patvirtinus gyvenimą skyrium, buvęs partneris, kuris ne dėl savo kaltės negali savęs išlaikyti, gali reikalauti išlaikymo išmokos iš kito buvusio sutuoktinio, jeigu santykiai truko ne trumpiau kaip vienus metus, per kuriuos sutuoktiniams gimė vaikas (Civilinio kodekso 4:86 straipsnio 1 dalis).

Išlaikymas gali būti teikiamas dviem būdais: natūra arba grynaisiais pinigais (išlaikymo išmoka).

Jeigu tai yra nepilnamečiai, „išlaikymo prievolė“ reiškia, kad vienas iš vaiko tėvų turi teisę ir pareigą prižiūrėti savo vaiką šeimoje, auginti jį ir sudaryti vaiko fizinei, kognityvinei, emocinei ir moralinei raidai reikalingas sąlygas, visų pirma pasirūpindamas jo gyvenamąja vieta, maitinimu ir apranga, taip pat užtikrindamas vaiko galimybes mokytis ir gauti sveikatos priežiūros paslaugas.

Vienas iš tėvų, prižiūrintis vaiką ir gyvenantis su juo tame pačiame namų ūkyje, tenkina vaiko poreikius natūra, o atskirai gyvenantis tėvas (motina) (arba gyvenantis (-i) tame pačiame namų ūkyje, tačiau neprisidedantis prie vaiko išlaikymo) iš esmės teikia vaikui išlaikymą mokėdamas (-a) išlaikymo išmoką.

2 Iki kokio amžiaus vaikas gali gauti išlaikymą? Ar skiriasi nuostatos dėl nepilnamečių ir suaugusiųjų išlaikymo?

Visi nepilnamečiai (18 metų nesulaukę asmenys), vadovaujantis įstatyme nustatyta nepritekliaus prezumpcija, turi teisę gauti išlaikymą. 20 metų nesulaukę vaikai taip pat turi teisę gauti išlaikymą, jeigu jie mokosi vidurinėje mokykloje.

Darbingo amžiaus (18 metų ar vyresni) vaikai, kurie tęsia mokslus, turi teisę gauti išlaikymą, nepaisant nepritekliaus prezumpcijos, jeigu jiems išlaikymas reikalingas tam, kad pagrįstą laikotarpį galėtų tęsti savo studijas. Vaikas nedelsdamas privalo informuoti vieną iš tėvų apie savo ketinimą tęsti studijas (Civilinio kodekso 4:220 straipsnio 1 dalis).

Studijos – tai bet kokie kursai ar mokymas, reikalingas norint įgyti profesinę kvalifikaciją būsimam darbui, taip pat tęstinės bakalauro arba magistro pakopos studijas aukštojoje mokykloje arba aukštojoje profesinėje mokykloje.

Išimtiniais ir pagrįstais atvejais tėvai gali būti įpareigojami teikti išlaikymą 25 metų ar vyresniam vaikui (Civilinio kodekso 4:220 straipsnio 5 dalis).

Tačiau tėvai neturi prievolės išlaikyti suaugusio vaiko, kuris tęsia studijas, jeigu vaikas laikomas nenusipelnisius išlaikymo, dėl savo kaltės nevykdo pareigos mokytis ir laikyti egzaminų, arba jeigu dėl išlaikymo teikimo kiltų pavojus vieno iš tėvų gebėjimui išlaikyti save arba savo nepilnamečių vaiką. Suaugęs vaikas laikomas taip pat nenusipelnisius išlaikymo, jeigu jis be pagrįstos priežasties nepalaiko santykių su prievole jį išlaikyti turinčiu vienu iš tėvų (Civilinio kodekso 4:220 straipsnio 3 ir 4 dalys).

3 Ar tam, kad asmeniui būtų skirtas išlaikymas, jis turi kreiptis į kompetentingą valdžios instituciją ar teismą? Kokius svarbiausius dalykus reikėtų žinoti apie šią procedūrą?

Kalbant apie išlaikymo dydį ir formą pažymėtina, kad teisę gauti išlaikymą turintis asmuo ir prievolę mokėti išlaikymą turintis asmuo (jeigu mokama vaiko išlaikymo išmoka, tai yra tėvai) gali sudaryti susitarimą. Jeigu susitarimo nėra, teisę gauti išlaikymą turintis asmuo gali prašyti, kad sprendimą dėl išlaikymo priimtų teismas. Jeigu tėvai nesusitaria, sprendimą dėl vaiko išlaikymo priima teismas.

Nepilnamečio išlaikymo byla gali iškelti globos institucija, o vieno iš tėvų išlaikymo byla jo sutikimu gali iškelti kompetentinga apylinkės institucija. Išlaikymo prievolę turintys giminaičiai, kurie teikia išlaikymą arba prižiūri asmenį, turintį teisę gauti išlaikymą, gali patys iškelti bylą kitoms šalims, turinčioms išlaikymo prievolę.

Vienas iš tėvų arba kitas vaiko teisinis atstovas, turintis teisę gauti išlaikymo išmoką, gali prašyti, kad globos institucija iš anksto mokėtų išlaikymo išmoką, jeigu išlaikymo išmokų negalima išieškoti ne mažiau kaip šešis mėnesius.

Prašyme būtina nurodyti, kad nėra jokių pagrindų atsakyti iš anksto atlikti mokėjimą, taip pat būtina nurodyti prašymą pagrindžiančius motyvus ir faktus.

Prie prašymo reikia pridėti šiuos dokumentus: atitinkamas pajamų ataskaitas; galutinį teismo sprendimą, kuriuo priteisiamos vaiko išlaikymo išmokos, arba, kai tinkama, dokumentą, kuriuo įrodomas nuolatinės formos vidurinio išsilavinimo mokyklos lankymas, ir ne senesnė nei šešių mėnesių ataskaita apie turto areštą, kurioje nurodoma apie sustabdytą vykdymo bylą, arba dokumentą, kuriuo įrodoma, kad, siekiant išieškoti priklausančias išlaikymo išmokas, buvo pradėta vykdymo byla.

Globos institucija turi įsitikinti, kad išlaikymo išmokų laikinai – ne trumpiau kaip šešis mėnesius iki prašymo pateikimo – nebuvo įmanoma išieškoti.

Išlaikymo išmokos mokėjimas iš anksto gali būti priteisiamas, jeigu asmuo, turintis teisę gauti išlaikymą, prašė išieškoti teismo sprendimu priteistas išlaikymo išmokas ir išieškoti išlaikymo iš skolininko darbo užmokesčio, kitų reguliarių pajamų ar kito turto nepavyko arba išieškojimas buvo sustabdytas arba jeigu dalis sumokėtos sumos arba išieškota suma neviršija 50 % teismo priteistos išlaikymo išmokos.

Atsiradus poreikiui, globos institucija prašo, kad teismas arba nepriklausomas teismo antstolis informuotų apie pareiškėjo iškeltos vykdymo bylos rezultata. Prireikus paaiškinti faktus, globos institucija prašo darbdavio pateikti duomenis apie areštą.

Pranešdama apie bylą arba ją išskeldama, globos institucija ragina skolininką nedelsiant sumokėti išlaikymo išmoką ir šiuo tikslu padaryti pareiškimą.

Globos institucija praneša apie savo sprendimą skolininko darbdaviui, vykdymo teismui, nepriklausomam teismo antstoliui, prokuratūrai, kuri turi jurisdikciją pagal kreditoriaus ir skolininko gyvenamosios vietos adresą, notarui, kuris turi jurisdikciją pagal skolininko gyvenamosios vietos adresą, mokesčių institucijai ir Budapešto arba apygardos vyriausybės įstaigai, iš anksto mokančiai išlaikymo išmoką.

4 Ar prašymą galima pateikti giminaičio (jei taip, koks glaudus turi būti giminystės ryšys) arba vaiko vardu?

Taip, vienas iš tėvų arba kitas vaiko, turinčio teisę gauti išlaikymą, teisinis atstovas gali prašyti, kad globos institucija iš anksto mokėtų išlaikymo išmoką. Išlaikymo prievolę turintys giminaičiai, kurie teikia išlaikymą arba prižiūri asmenį, turintį teisę gauti išlaikymą, gali patys iškelti bylą kitoms šalims, turintioms išlaikymo prievolę.

Nepilnamečio išlaikymo bylą gali iškelti globos institucija, o vieno iš tėvų išlaikymo bylą jo sutikimu gali iškelti kompetentinga apylinkės institucija.

5 Jei asmuo ketina pareikšti ieškinį, kaip jam sužinoti, kuris teismas yra kompetentingas?

Remiantis bendrosiomis jurisdikcijos taisyklėmis, jurisdikciją turi teismas, kurio teritorijoje gyvena atsakovas (skolininkas).

Jeigu Vengrijoje nėra gyvenamosios vietos adreso, jurisdikcija nustatoma pagal atsakovo gyvenamąją vietą. Jeigu atsakovo gyvenamoji vieta nežinoma arba yra užsienyje, atsižvelgiama į paskutinę jo nuolatinę gyvenamąją vietą Vengrijoje. Jeigu tokios nuolatinės gyvenamosios vietos negalima nustatyti arba jeigu atsakovas jos neturi, jurisdikcija nustatoma pagal ieškovo nuolatinę gyvenamąją vietą arba, jeigu tokios vietos nėra, pagal jo įprastinę gyvenamąją vietą. Jeigu atsakovo darbo vieta ir nuolatinė gyvenamoji vieta nėra toje pačioje vietovėje, teismas, remdamasis atsakovo prašymu, pateiktu ne vėliau kaip per pirmąjį bylos nagrinėjimo posėdį, perduoda klausimą spręsti teismui, kuris turi jurisdikciją pagal atsakovo darbo vietą, kad šis surengtų bylos nagrinėjimą ir priimtų sprendimą (Civilinio proceso kodekso 29 straipsnis).

Byla, kurioje siekiama prisiteisti išlaikymą, taip pat gali būti iškeliama teisme, kuris turi jurisdikciją pagal ieškovo nuolatinę gyvenamąją vietą (Civilinio proceso kodekso 34 straipsnio 1 dalis).

Kompetentingus teismus taip pat galima rasti [čia](#).

6 Ar ieškovas, pareiškdamas ieškinį teisme, turi veikti per tarpininką (pvz., advokatą, centrinę ar vietos instituciją ir pan.)? Jeigu ne, kokios yra procedūros?

Prieš išskeldamas bylą teisme pareiškėjas neprivalo naudotis tarpinėmis procedūromis. Pareiškėjas bylą gali iškelti tiesiogiai teisme (jis neturi pareigos samdytis atstovą) (žr. 3, 4 ir 5 klausimus).

7 Ar ieškovas, pareiškdamas ieškinį teisme, turi veikti per tarpininką (pvz., advokatą, centrinę ar vietos instituciją ir pan.)? Jeigu ne, kokios yra procedūros?

Nepaisant šalių pajamų ir finansinės padėties, jos – išskyrus atvejus, kai jos pagal įstatymą, tiesiogiai ir visuotinai taikomą Europos Sąjungos teisės aktą arba tarptautinį susitarimą atleidžiamos nuo materialinių bylos išlaidų atlyginimo, – turi teisę, kad būtų atidėta pareiga atlyginti bylos, iškeltos dėl pagal įstatymą priklausančio išlaikymo, įskaitant bylas, susijusias su išlaikymo išmokos išieškojimu iš skolininkui darbo užmokestį mokančios įstaigos arba kito asmens, išlaikymo išmokos panaikinimu arba išmokos dydžio pakeitimu, išlaikymo išmokos nutraukimu arba ribotu vykdymu, ir tarpvalstybinės bylos, kurioje reikia gauti skolininko asmens duomenis, materialines išlaidas.

Atidėjus materialinių išlaidų atlyginimą:

a) valstybė atlygina bylos nagrinėjimo išlaidas (liudytojų ir ekspertų, vertėjo žodžiu, administratoriaus ir advokato mokesčius, teismo nagrinėjimo ir tyrimo vietoje išlaidas ir pan.), išskyrus išlaidas, kurioms netaikoma atidėjimo sąlyga ir todėl šalis turi atlyginti jas iš anksto;

b) atidedama šalies pareiga sumokėti teismo mokesčius.

Net jeigu nėra tarptautinio susitarimo arba negalioja abipusiškumo principas, užsieniečiai taip pat turi teisę, kad būtų atidėta pareiga atlyginti materialines išlaidas.

Jeigu, atidėjus pareigą atlyginti materialines išlaidas, teismas priteisia šaliai atlyginti bylinėjimosi išlaidas, šalis privalo atlyginti visas valstybės iš anksto sumokėtas išlaidas ir sumokėti valstybei visus į teismo protokolą įrašytus mokesčius.

Bylos nagrinėjimo mokestis yra 6 % arba ne mažiau kaip 15 000 HUF (Vengrijos forintų) ir ne daugiau kaip 1 500 000 HUF. Nagrinėjant ieškinius dėl išlaikymo, bazinis mokestis apskaičiuojamas pagal mokėtiną išlaikymo išmoką, tačiau šis mokestis negali būti didesnis nei vienu metų išlaikymo išmokų suma.

Jeigu šalis neturi pakankamai lėšų bylos nagrinėjimo išlaidoms atlyginti, ji gali prašyti teismo atleisti nuo pareigos atlyginti išlaidas.

Kad būtų palengvintas fizinių asmenų (įskaitant į bylą įstojušius asmenis), kurie dėl pajamų trūkumo ir finansinės padėties negali atlyginti bylos nagrinėjimo išlaidų, teisių įgyvendinimas, jie gali prašyti visiškai arba iš dalies atleisti nuo pareigos atlyginti šias išlaidas.

Jeigu šalies pajamos (darbo užmokestis, pensija arba kita periodinė finansinė išmoka) neviršija dabartinio minimalaus pensijos dydžio, nustatyto atsižvelgiant į darbo stažo trukmę, ir šalis neturi jokio turto, išskyrus įprastus namų ūkio reikmenis, įrangą ir baldus, šalį būtina atleisti nuo pareigos atlyginti išlaidas. Šalys, turinčios teisę gauti bedarbio pašalpą, arba su artimu giminaičiu tame pačiame namų ūkyje gyvenantys asmenys, turintys teisę gauti bedarbio pašalpą, turi būti atleidžiami nuo pareigos atlyginti išlaidas nesiaiškinant jų pajamų ir finansinės padėties.

Atleidimas nuo pareigos atlyginti išlaidas reiškia, kad:

a) atleidžiama nuo pareigos sumokėti teismo mokesčius;

b) atleidžiama nuo bylos nagrinėjimo metu patirtų išlaidų (liudytojų ir ekspertų, vertėjo žodžiu, administratoriaus ir advokato mokesčių, teismo nagrinėjimo ir tyrimo vietoje išlaidų ir pan.) atlyginimo iš anksto ir jų atlyginimo apskritai, išskyrus atvejus, kai kitaip nustatyta taikytinoje teisėje;

c) atleidžiama nuo pareigos pateikti bylos nagrinėjimo išlaidų užstatą;

d) galima pateikti prašymą patvirtinti atstovausiantį advokatą, jeigu tai leidžiama pagal įstatymą.

Atleidimą nuo išlaidų atlyginimo patvirtina teismas gavęs prašymą, be to, teismas taip pat priima sprendimą dėl tokios išimties panaikinimo.

8 Kokių rūšių išlaikymą teismas dažniausiai priteisia? Kaip apskaičiuojama išlaikymo suma? Ar pasikeitus materialinei ar šeiminei padėčiai teismo sprendimas gali būti peržiūrėtas? Jei taip, kokia tvarka tai daroma (pvz., pagal automatinio indeksavimo sistemą)?

Jeigu tėvai nesusitaria, sprendimą dėl išlaikymo išmokos priima teismas.

Nustatant išlaikymo išmokos dydį, būtina atsižvelgti į šias aplinkybes:

a) pagrįstus vaiko poreikius (reguliarus vaiko pragyvenimo, sveikatos priežiūros, auginimo ir švietimo išlaidas);

b) abiejų tėvų pajamas ir finansinę padėtį;

c) kitus tame pačiame namų ūkyje kartu su tėvais gyvenančius vaikus (tai gali būti jų pačių vaikai, povaikiai ar šeimoje auginami vaikai) ir vaikus, kuriuos privalo išlaikyti tėvai;

d) vaiko asmenines pajamas;

e) vaiko apsaugos, šeimos paramos, socialinio draudimo ir gerovės išmokas, kurios mokamos vaikui ir vienam iš tėvų, auginančiam vaiką (Civilinio kodekso 4:218 straipsnio 2 dalis).

Turi būti mokama fiksuoto dydžio išlaikymo išmoka. Teismas gali nuspręsti, kad mokėtinos išmokos dydis kasmet turi būti automatiškai tikslinamas atsižvelgiant į padidėjusį vartotojų kainų indeksą, kurį kasmet sausio 1 d. už praėjusius metus skelbia Vengrijos centrinė statistikos tarnyba (Civilinio kodekso 4:207 straipsnis). Kiekvienam vaikui mokėtinos išlaikymo išmokos dydis paprastai sudaro 15–25 % vidutinių pajamų, kurias gauna išlaikymo prievolę turintis asmuo. Paprastai nustatant vidutines prievolę mokėti išlaikymą turinčio asmens pajamas būtina atsižvelgti į bendras asmens metines pajamas, kurias jis gavo ankstesniais metais iki išlaikymo bylos iškėlimo dienos (Civilinio kodekso 4:218 straipsnio 4 dalis).

Jeigu pakeitus šalių susitarimą arba pasikeitus aplinkybėms, kuriomis remdamasis teismas priėmė sprendimą dėl išlaikymo išmokos dydžio, kiltų pavojus esminiems kurios nors šalies teisiniams interesams, jeigu ta šalis toliau mokėtų išlaikymą tokiomis pat sąlygomis, tokia šalis gali prašyti pakeisti išmokos dydį arba mokėjimo sąlygas. Sutartos išlaikymo išmokos negali prašyti pakeisti šalis, kuri sudarydama susitarimą dėl išlaikymo turėjo numatyti savo padėties pokyčius arba kuri yra asmeniškai atsakinga už tokį pokytį.

9 Kaip ir kam mokamas išlaikymas?

Prievolę mokėti išlaikymą turintis asmuo privalo periodiškai (pvz., kas mėnesį) iš anksto mokėti išlaikymo išmoką asmeniui, turinčiam teisę ją gauti.

10 Jei atitinkamas asmuo (skolininkas) nemoka geranoriškai, kokiomis priemonėmis galima priversti jį mokėti?

Jeigu skolininkas nemoka išlaikymo išmokos savanoriškai, kreditorius gali pareikšti savo reikalavimą teisme ir teismas gali priimti nutartį dėl reikalavimo vykdymo. Reikalavimas dėl išlaikymo už daugiau nei šešis praėjusius mėnesius gali būti vykdomas atgaline data, jeigu kreditorius nurodo pagrįstas vėlavimo pateikti prašymą dėl vykdymo priežastis. Teisme negalima įvykdyti reikalavimų dėl išlaikymo už ilgesnį nei trejų metų laikotarpį (Civilinio kodekso 4:208 straipsnio 3 dalis).

Nepilnamečio išlaikymo bylą gali iškelti globos institucija, o vieno iš tėvų išlaikymo bylą jo sutikimu gali iškelti kompetentinga apylinkės institucija (Civilinio kodekso 4:208 straipsnio 1 dalis).

Išlaikymo prievolę turintys giminaičiai, kurie teikia išlaikymą arba prižiūri asmenį, turintį teisę gauti išlaikymą, gali patys iškelti bylą kitoms šalims, turinčioms išlaikymo prievolę (Civilinio kodekso 4:208 straipsnio 2 dalis).

Savo sprendime, kuriuo darbo užmokesį gaunantis asmuo įpareigojamas mokėti išlaikymo išmoką, teismas kreditoriaus prašymu ragina darbdavį tiesiogiai išskaičiuoti sprendime nurodytą sumą ir sumokėti ją kreditoriui.

Jeigu teismas nepateikė jokio tiesioginio raginimo, tačiau vėliau šalis pateikia prašymą dėl vykdymo, pagrįstą teismo sprendimu arba šalių susitarimu, kuris buvo patvirtintas teismo sprendimu, teismas nurodo išieškoti išlaikymo išmoką priimdamas nutartį dėl arešto, jeigu išskaičiuojama darbo užmokesčio dalimi padengijama reikalaujama išlaikymo suma.

Išskaičiuojama suma negali būti didesnė nei 50 % darbuotojo darbo užmokesčio. Iš bedarbio pašalpos (bedarbio išmokos, priešpensinės bedarbio išmokos, pajamų priedo ir darbo ieškančio asmens išmokos) išlaikymo išmokai sumokėti gali būti išskaičiuojama ne daugiau kaip 33 % tokios pašalpos.

Jeigu skolininkas negauna reguliarių pajamų arba iš jo pajamų išskaičiuojama suma nepadengiamas mokėtinas išlaikymas, teismas nurodo pradėti vykdymą išduodamas vykdymo dokumentą. Šiuo atveju vykdymas taikomas ne tik darbo užmokesčiui, bet ir kitam turtui, kaip nustatyta Vykdymo įstatyme.

11 Trumpai aprašykite priverstinio išieškojimo apribojimus, visų pirma skolininkų apsaugos nuostatas ir jūsų šalies vykdymo užtikrinimo sistemoje taikomus kitus apribojimus ar senaties terminus.

Apsilankykite interneto puslapyje, kuriame pateikiama informacija apie [teismo sprendimo vykdymo procedūrą](#).

12 Ar yra organizacija ar valdžios institucija, galinti padėti išieškoti išlaikymą?

Žr. atsakymą į 10 klausimą.

Vienas iš tėvų arba kitas vaiko teisinis atstovas, turintis teisę gauti išlaikymo išmoką, gali prašyti, kad globos institucija iš anksto mokėtų išlaikymo išmoką, jeigu išlaikymo išmokų negalima išieškoti ne mažiau kaip šešis mėnesius.

Pranešdama apie bylą arba ją iškeldama, globos institucija ragina skolininką nedelsiant sumokėti išlaikymo išmoką ir šiuo tikslu padaryti pareiškimą.

Globos institucija praneša apie savo sprendimą skolininko darbdaviui, vykdymo teismui, nepriklausomam teismo antstoliui, prokuratūrai, kuri turi jurisdikciją pagal kreditoriaus ir skolininko gyvenamosios vietos adresą, notarui, kuris turi jurisdikciją pagal skolininko gyvenamosios vietos adresą, mokesčių institucijai ir Budapešto ir apygardos vyriausybės įstaigai, iš anksto mokančiai išlaikymo išmoką.

Išlaikymo išmokos nemokėjimas laikomas nusikaltimu. Kiekvienas, kuris tyčia nevykdo įstatyme nustatytos išlaikymo prievolės, patvirtintos vykdytinu institucijos sprendimu, baudžiamas laisvės atėmimu iki dvejų metų.

13 Ar organizacijos (valstybės ar privačios) gali anksčiau sumokėti visą ar dalį išlaikymo už skolininką?

Taip (žr. 3 klausimą).

14 Jeigu ieškovas yra šioje valstybėje narėje, o skolininko gyvenamoji vieta – kitoje šalyje:

14.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

Vengrijos teisingumo ministerija Vengrijoje gyvenančių pareiškėjų prašymu teikia pagalbą pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 4/2009 ir tarptautinius susitarimus, nuolat palaikydama ryšį su centrine institucija, atsakinga už išlaikymo klausimų atitinkamoje kitoje valstybėje narėje sprendimą. Pareiškėjas gali prašyti, kad Vengrijos teismo priimtas sprendimas dėl išlaikymo išmokos mokėjimo būtų vykdomas užsienyje, o jeigu tokio sprendimo nėra, – kad prievolę mokėti išlaikymo išmoką būtų nustatyta užsienyje arba kad išlaikymo išmokos, kuri turi būti mokama užsienyje, suma būtų padidinta. Oficialų prašymą gauna ne Teisingumo ministerija, bet apylinkės teismas, kuris nustatomas pagal pareiškėjo nuolatinę gyvenamąją vietą, įprastinę gyvenamąją vietą arba darbo vietą, arba apylinkės teismas, kuris pirmąją instanciją priėmė prašomą įvykdyti sprendimą. Norint pateikti prašymą arba iškėlus bylą užsienyje, advokato samdyti nebūtina. Tiesą sakant, teismas padeda šaliai, kuri neturi jokio teisinio atstovo, pateikti prašymą. Teismas prašymą ir reikalingus priedus persiunčia Teisingumo ministerijai. Teisingumo ministerija nusiunčia prašymo vertimą kitos valstybės narės centrinei institucijai, atsakingai už išlaikymo klausimų sprendimą. Centrinė institucija imasi priemonių, kurių reikia tam, kad skolininkui būtų iškelta byla. Teisingumo ministerija, remdamasi iš užsienio gauta informacija, nuolat informuoja pareiškėją apie bylos eigą.

14.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti?

Teisingumo ministerijos Tarptautinės privatinės teisės departamentas (*Igazságügyi Minisztérium, Nemzetközi Magánjogi Főosztály*)

Adresas: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Pašto adresas: 1357 Budapest, Pf. 2.

Tel. +36 1 795-5397, +36 1 795-3188

Faksas +36 (1) 550-3946

E. paštas nmfo@im.gov.hu

Interneto svetainė <http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/nemzetkozi-gyermekelviteli-es-tartasdijjal-kapcsolatos-ugyek>

15 Jeigu skolininkas yra šioje valstybėje narėje, o ieškovas – kitoje:

15.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

Ne, prašymas turi būti pateiktas pareiškėjo gyvenamosios vietos valstybės narės centrinei institucijai, atsakingai už išlaikymo klausimų sprendimą.

15.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti ir kokią paramą galima gauti?

Valstybių narių centrinės institucijas galima rasti [čia](#).

16 Ar šioje valstybėje narėje taikomas 2007 m. Hagos protokolas?

Taip.

17 Jei 2007 m. Hagos protokolas šioje valstybėje narėje netaikomas, kaip, vadovaujantis joje taikomomis tarptautinės privatinės teisės nuostatomis, nustatoma ieškiniui dėl išlaikymo taikytina teisė? Kokios tai tarptautinės privatinės teisės nuostatos?

-

18 Kaip, vadovaujantis Išlaikymo reglamento V skyriaus struktūra, reglamentuojama teisė kreiptis į teismą dėl tarpvalstybinės bylos ES mastu?

Dėl gautų prašymų Teisingumo ministerija susisiekiama su kompetentinga teisine pagalba teikiančia tarnyba, kad paskirtų užsienyje gyvenančiam pareiškėjui advokatą. Tarybos reglamento (EB) Nr. 4/2009 46 straipsnyje nurodytu atveju užtikrinama galimybė visiškai atleisti nuo pareigos atlyginti išlaidas, be to, valstybė taip pat sumoka advokato mokesčius. 47 straipsnyje nurodytais atvejais šalis turi teisę, kad pagal Vengrijos teisę būtų atidedama pareiga atlyginti materialines išlaidas. Ši teisė reiškia, jog valstybė iš anksto apmoka bylos nagrinėjimo išlaidas (pvz., teismo mokesčius, advokato mokesčius), kad ir kokia būtų atitinkamos šalies finansinė padėtis, tačiau jeigu šalis pralaimi bylą, teismas gali įpareigoti ją atlyginti šias išlaidas. Jeigu įrodo, kad dėl savo finansinės padėties turi teisę pagal Vengrijos teisę būti visiškai atleistas nuo pareigos atlyginti išlaidas, pareiškėjas neturi atlyginti jokių išlaidų, net jeigu pralaimi bylą.

19 Kokiomis priemonėmis šioje valstybėje narėje užtikrinama, kad būtų vykdoma Išlaikymo reglamento 51 straipsnyje nurodyta veikla?

Išlaikymo reglamentas Vengrijoje taikomas vadovaujantis 2011 m. įstatymu Nr. LXVII.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 13/12/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklę rasite puslapyje „Teisinė informacija“.